

Jak čelit falešným učitelům

(2K 10–13)

Texty na tento týden

2K 10,1–17; Jr 9,24; 2K 11,1–15.22–28; 2K 12,20.21; 2K 13,5

Základní verš

„Zbraně našeho boje nejsou světské, nýbrž mají od Boha sílu bořit hradby. Jimi boříme lidské výmysly a všechno, co se v pýše pozvedá proti poznání Boha. Uvádíme do poddanství každou mysl, aby byla poslušna Krista...” (2K 10,4.5)

Jako by Pavel neměl už dost problémů, musel čelit další výzvě: falešní učitelé v církvi. Tito lidé vystupovali proti němu, zpochybňovali jeho práci i celou jeho službu. Co však bylo ještě horší, podařilo se jim svést i mnoho členů sboru v Korintu. Pavel svůj zápas s tímto problémem přirovnává k duchovní válce.

Přeháněl? Rozhodně ne. Pavel si uvědomoval, že tito lidé ve skutečnosti nestojí proti němu, ale proti samotnému Kristu. Nebyl to žádný narcistický vůdce, kterému by šlo jen o budování vlastního jména, aby si tak upevnil moc a autoritu nad svými následovníky. Věděl, že zvěst, kterou byl pověřen kázat, je otázkou života a smrti, s důsledky pro věčnost. A byl hluboce přesvědčen, že ho tímto úkolem pověřil samotný Bůh: „Pavel, z vůle Boží povoláný apoštol Krista Ježíše...” (1K 1,1).

Pokud jde o falešná učení, církve by měla jednat s láskou, ale pevně, na základě autority Písma. Poselství evangelia musí být zachováno v jeho ryzí a neporušené podobě, aby lidem dávalo skutečnou naději na věčný život.

Osnova lekce

Tato lekce rozebírá Pavlův boj za čistotu evangelia proti vlivu falešných učitelů v Korintu. Pavel připomíná, že zbraně našeho boje jsou duchovní a že pravá autorita se projevuje v pokoře a věrnosti Kristu.

- 2K 10,4.5: Zbraně duchovního boje k boření lidských výmyslů (neděle)
- 2K 10,13–17: Pravá chlouba v Pánu namísto rivality (pondělí)
- 2K 11,12–15: Odhalení falešných apoštolů a jejich metod (úterý)
- 2K 11,25–28: Utrpení jako důkaz věrnosti služebníka (středa)
- 2K 13,5: Výzva k sebezkoumání a životu z víry (čtvrtek)

DUCHOVNÍ BOJ

³Jsmo ovšem jenom lidé, ale svůj zápas nevedeme po lidsku. ⁴Zbraně našeho boje nejsou svět-ské, nýbrž mají od Boha sílu bořit hradby. Jimi boříme lidské výmysly ⁵a všechno, co se v pyše pozvedá proti poznání Boha. Uvádíme do poddanství každou mysl, aby byla poslušna Krista, ⁶a jsme připraveni potrestat každou neposlušnost, dokud vaše poslušnost nebude úplná. ⁷Hleďte na to, co máte před očima! Je-li si někdo jist, že je Kristův, nechť si uvědomí, že jako je on Kristův, tak jsme i my! (2K 10,3–7)

Osobní studium

Přečti si text 2K 10,1–11. Pavlovu vlídnost a pokoru, s jakou přistupoval ke Korintským, si někteří mylně vykládali jako slabost. Jaké výrazy v tomto textu svědčí o tom, že Pavel měl dostatek odvahy rázně zakročit proti falešným učitelům v Korintu?

Pavel začíná 2. list Korintským 10 vel-mi osobně: „Já, Pavel, vás napomínám tiše a mírně [...] Prosím vás, nenuťte mne...” (2K 10,1,2). Z naléhavosti jeho slov je cítit, jak vážné obavy měl z falešných učení, která pronikala do církve. V úvodu kapitoly ironicky reaguje na výčitky svých odpůrců. Ti o něm tvrdili, že zatímco v listech z bezpečné dálky působí přísně a hrozivě, při osobním setkání je jen bezradným slabochem (2K 10,10,11). Pavel na to odpovídá, že jeho zdánlivá slabost je ve skutečnosti pokorou a vlídností, která pramení z Kristova příkladu.

Falešným učitelům je třeba čelit s odvahou a sebevědomím (2K 10,2), ale tento postoj musí být vyvážen Kristovou vlídností (2K 10,1). Sám Ježíš o sobě řekl: „Jsem tichý a pokorný srdcem“ (Mt 11,29). Tentýž Ježíš se však dokázal rázně postavit peně-

zoměncům v chrámu, zpěvracet jim stoly a označit je za lupiče (Mt 21,12,13). Také farizeům bez váhání do očí řekl, že jsou pokrytci, a přirovnal je k „obíleným hrobům“ (Mt 23,23–27). Pavel, po vzoru Ježíše, dobře věděl, že se nacházíme v duchovním zápase, který vyžaduje použití celé Boží výzbroje (Ef 6,12–17).

Pavel v 10. kapitole používá vojenskou terminologii, protože jde o záchranu životů (2K 10,3–6). Nejedná se o běžný mezilidský konflikt, ale o duchovní zápas o získání lidí pro Krista. V tomto boji musí být každá lež a každá pýcha, která se vyvyšuje proti Bohu, vyvrácena a odstraněna mocí Božího slova. Cílem je, aby se každý člověk dobrovolně podřídil Kristu (2K 10,5).

V tomto duchovním zápase Pavel vystupuje z pověření Kristovy autority. Cílem této autority je však budovat, ne ničit (2K 10,8). Pro duchovní vůdce je snadné tvrdit, že jednají v Božím jménu. Musí však mít stále na paměti, že jejich autorita pochází od Krista a že po jeho vzoru mají být tiší a pokorní srdcem. Pavlovo odvolávání se na autoritu, kterou mu dal Kristus, je způsobeno jeho obavami, že Korintští naslouchají nesprávným lidem, a tím vážně ohrožují svou věrnost Kristu.

Aplikace

Jak můžeme při konfrontaci s falešnými učiteli projevit vlídnost a zároveň odvalu? Proč je nutné spojovat oba tyto postoje?

CHLUBIT SE V PÁNU

¹³Nechceme si zakládat na díle přesahujícím hranice, které nám vyměřil Bůh, totiž abychom došli až k vám. ¹⁴Nechceme se rozpínat dál, než kam jsme sami došli – vždyť jsme ve své službě evangelium Kristovu dospěli až k vám. ¹⁵Nezakládáme si na tom, co udělali jiní; máme však naději, že vaše víra bude růst, a tak se hranice nám stanovená rozšíří, ¹⁶a že budu moci zvěstovat evangelium v krajích ležících za vámi a nebudu se chlubit tím, co je hotovo, kde už pracovali jiní. ¹⁷„Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.“ (2K 10,13–17)

Osobní studium

Včerejší studium nám ukázalo, že Pavel a jeho spolupracovníci vnímali svou službu jako duchovní zápas, ve kterém používali Boží výzbroj. Dnes uvidíme, že falešní učitelé se řídí čistě lidskými pravidly. Jejich vystupování je plné vychloubání. Pavel se však chlubí jedině Pánem. Jak napsal: „Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu“ (2K 10,17).

Jak může atmosféra rivality a soutěživosti poškodit kázání evangelia? (2K 10,13–17)

Způsob, jakým Pavel mluví o vlastních úspěších, po staletí fascinoval vykladače Písma. Ve starověku však bylo veřejné vyzdvihování vlastních zásluh běžnou praxí, která se řídila společenskými pravidly, aby nepůsobila urážlivě. Pavel tyto zvyklosti znal a respektoval. Zároveň však jasně zdůrazňuje, že jeho sebechvála se zásadně liší od prázdného vychloubání falešných učitelů. On se totiž chlubí v Pánu (2K 10,17). Jde o Hospodinův výrok z knihy proroka Jeremjáše: „Chce-li se něčím chlubit, ať se chlubí, že je prozíravý a zná mne; neboť já Hospodin prokazuji milosrdenství a vy-

konávám na zemi soud a spravedlnost...“ (Jr 9,23). Tímto citátem Pavel připomíná, že centrem všeho je Kristus – jeho láska, spravedlnost a věrnost.

Jinými slovy, Pavlovo vyzdvihování zásluh se soustřeďuje na to, co Bůh vykonal v Kristu. Takové „chlubení se“ je v souladu s Písmem, a proto nepůsobí urážlivě. Naproti tomu jeho odpůrci se nechali strhnout k soutěžení tím, že se neustále srovnávali jeden s druhým. A to je podle Pavla čiré bláznovství (2K 10,12).

Ve 2K 10,14–16 Pavel naznačuje, že kázání evangelia je hlavním posláním jeho služby – nejen v samotném Korintu, ale i v regionech, které leží za jeho hranicemi. Láska ke Kristu ho podněcovala k tomu, aby neúnavně zvěstoval dobrou zprávu o spasení, jehož základem je Kristova smrt a zmrtvýchvstání.

Na rozdíl od falešných učitelů v Korintu, kteří vyzdvihovali sami sebe, Pavel měl povolání a potvrzení od samotného Boha. Byl „z Boží vůle povoláný apoštol Krista Ježíše“ (1K 1,1) a tomuto poslání zůstal věrný až do posledních chvil svého života (2Tm 4,7).

Aplikace

Přečti si ještě jednou 2K 10,12–18. Jak mohou představitelé církve, ale i běžní členové, předcházet vzniku rivality ve sboru? Proč se tak často necháváme strhnout tím, co je z hlediska víry nepodstatné?

ROZPOZNÁNÍ FALEŠNÝCH UČITELŮ

¹² *Ale jak to dělám, budu dělat i nadále; nechci dát příležitost těm, kdo by se rádi chlubili, že si počínají jako my.* ¹³ *Jsou to falešní apoštolové, nepoctiví dělníci, přestrojení za apoštoly Kristovy.* ¹⁴ *A není divu, vždyť sám satan se převléká za anděla světa;* ¹⁵ *není tedy nic překvapujícího na tom, že se jeho služebníci převlékají za služebníky spravedlnosti. Jejich konec bude jako jejich skutky!* (2K 11,12–15)

Osobní studium

Nový zákon obsahuje několik varování před falešnými učiteli v křesťanských sborech. Před tímto nebezpečím varoval své učedníky i samotný Ježíš (Mt 7,15–20). Stejně na ně upozorňovali i apoštolové (Ga 1,6–9; 1Tm 6,3–5; 2Pt 2,1–3).

Přečti si 2K 11,1–15. Jak Pavel popisuje zápas, který vede s falešnými učiteli? Čemu v tomto konfliktu čelí?

Pavel odhaluje pravou tvář falešných učitelů a jejich působení. Zároveň zdůrazňuje, že jeho služba je zaměřena na Krista. Církev v Korintu přirovnává k nevěstě a sebe staví do role jejího otce, který má odpovědnost přivést ji k ženichovi – Kristu (2K 11,2). Dělá to z hluboké lásky k tomuto sboru (2K 11,11). Právě proto byl ochoten vzdát se i nároku na finanční podporu, aby nezatěžoval sbor, ačkoli jako apoštol na ni měl právo (2K 11,7–12).

Na druhé straně „veleapoštoly“ (jde pravděpodobně o ironické označení falešných učitelů; 2K 11,5) Pavel přirovnává k hadu, který svedl Evu (2K 11,3). Podobně jako satan v zahradě Eden, i falešní učitelé v Korintu se vyznačovali lstivostí a zkažeností (2K 11,3,4).

Pavlovou hlavní obavou bylo, že by mohli Korintské odvést od upřímné oddanosti a bezvýhradné věrnosti Kristu.

Tito vetřelci přinášeli jiné poselství než Pavel – představovali „jiného Ježíše“ a „jiné evangelium“ (2K 11,4). To potvrzuje, že ne každý, kdo káže o Ježíši, je nástrojem povolaným Bohem. Sám Ježíš v této souvislosti varoval: „Ne každý, kdo mi říká ‚Pane, Pane‘, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích“ (Mt 7,21). V listu Galatským (Ga 1,6–9) Pavel dokonce píše, že každý, kdo hlásá jiné evangelium, na sebe přivolává prokletí. Přesto někteří v Korintu takové bludy tolerovali.

Pavel strhává masku falešným apoštolům, když o nich říká, že jsou to „nepoctiví dělníci, přestrojení za apoštoly Kristovy“ (2K 11,13). Předstírají, že jsou apoštoly Krista, stejně jako když „sám satan se převléká za anděla světa“ a „jeho služebníci [se] převlékají za služebníky spravedlnosti“ (2K 11,14,15). Je to tragické: lidé, kteří se vydávají za Kristovy služebníky, ve skutečnosti slouží zájmům satana. Pavel uzavírá tuto úvahu konstatováním: „Jejich konec bude jako jejich skutky!“ (2K 11,15).

Aplikace

Všimněme si, s jakou rozhodností a rázností Pavel reaguje na bludy v církvi! Co by měl tento jeho postoj naznačit nám dnes?

UTRPENÍ PRO EVANGELIUM

²⁴Od Židů jsem byl pětkrát odsouzen ke čtyřiceti ranám bez jedné, ²⁵tříkrát jsem byl trestán holí, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem s lodí ztroskotal, noc a den jsem jako trosečník strávil na šířím moři. ²⁶Častokrát jsem byl na cestách – v nebezpečí na řekách, v nebezpečí od lupičů, v nebezpečí od vlastního lidu, v nebezpečí od pohanů, v nebezpečí ve městech, v nebezpečí v pustinách, v nebezpečí na moři, v nebezpečí mezi falešnými bratřími, ²⁷v námaze do úpadu, často v bezesných nocích, o hladu a žizni, v častých postech, v zimě a bez oděvu. ²⁸A nadto ještě na mne denně doléhá starost o všechny církve. (2K 11,24–28)

Osobní studium

Po odhalení, že falešní učitelé jsou ve skutečnosti nástroji satana (2K 11,1–15), Pavel přistupuje na jejich hru a začíná se ironicky chlubit, jako by byl „nerozumný“ (2K 11,16–21). Chce korintským věřícím ukázat, jak nesmyslné je přikládat váhu řečem falešných učitelů. Pokud si jich Korintští vysocí vážili, Pavel si zasloužil ještě větší úctu. Důkazem jeho věrnosti Kristu jsou totiž útrapy, které pro evangelium podstoupil (2K 11,22–23).

Přečti si 2K 11,22–28. Na co se Pavel snaží těmito slovy poukázat?

Přestože Pavel v otázce židovského původu a vzdělání za falešnými učiteli v ničem nezaostává (2K 11,22), ve službě Kristu je převyšuje (2K 11,23). Klade otázku: „Jsou služebníky Kristovými?“ a odpovídá: „Já tím víc!“ Pracoval mnohem usilovněji, častěji byl vězněn a snášel mnohem krutější bití.

Tím to ale zdaleka nekončí. Seznam jeho útrap obsahuje i pětkrát třicet devět ran bičem (2K 11,24), bití holí, kamenování, ztroskotání s lodí (2K 11,25). Neustále čelil nebez-

pečí na cestách, na řekách, od lupičů, od vlastního národa i od pohanů. Byl v nebezpečí ve městech, na poušti, na moři i mezi falešnými bratry (2K 11,26). Zažil těžkou námahu a vyčerpání, bezesné noci, hlad, žízeň a nedostatek jídla, zimu i nahotu (2K 11,27). Jako by to nestačilo, musel se stále vyrovnávat s duševní úzkostí a velkou starostí o všechny sbory (2K 11,28).

Jen skutečný Kristův služebník by byl ochoten podstoupit takové utrpení pro evangelium. Pokud by se Pavel opravdu chtěl chlubit svými útrapami, měl by k tomu mnoho důvodů. Následující pasáž dopisu však odhaluje, že důvodem jeho chlubení nebylo to, co vykonal on pro Krista, ale to, co Kristus vykonal pro něj. Pavel si uvědomoval, že Boží moc se nejjasněji projevuje právě v lidské slabosti (2K 12,9.10). Tím, že Bůh dopustil, aby měl Pavel „osten“ v těle (2K 12,7), ochránil ho před pýchou na vlastní úspěchy. Tento osten ho udržoval v pokoře, vědomí vlastní nedostatečnosti a v naprosté závislosti na Boží síle, což mu umožňovalo přijímat ještě víc Boží milosti a milosrdenství.

Aplikace

Trpěl jsi někdy pro evangelium? Co ses z této zkušenosti naučil? Jak ti může Pavlův přístup k vlastnímu utrpení pomoci zvládat obtíže, kterým čelíš?

VÝZVA TĚM, KDO ODMÍTAJÍ POKÁNÍ

²⁰Obávám se totiž, abych vás při mém příchodu neshledal, jakými bych vás mít nechtěl, a abych také já nebyl shledán, jakým vy mne mít nechcete – aby nepovstaly sváry, řevnivost, vášně, neurvalost, pomluvy, donašečství, nadutost, zmatky. ²¹Bojím se, až zase přijdu, aby mne Bůh před vámi nepokořil a abych se nemusel trápit nad mnohými z těch, kteří předtím žili v hříchu a dosud se v pokání neodvrátili od své nečistoty, necudnosti a bezuzdnosti. (2K 12,20.21)

Osobní studium

Ve 2K 12,14–13,10 Pavel informuje sbor o své třetí návštěvě. Ukázal, že v ničem nezaostává za falešnými apoštoly a nyní je odhodlán znovu přijít do Korintu, aby se pokusil přivést k nápravě ty členy, kteří neprojeví lítost nad svým jednáním. To byl ve skutečnosti jeden z hlavních cílů jeho cesty. Vše, co Pavel dělal a říkal, sledovalo jediný cíl – duchovní budování sboru (2K 12,19).

Které konkrétní hříchy podkopávaly duchovní zdraví a stabilitu sboru v Korintu? (2K 12,20.21)

Seznam hříchů v 2K 12,20.21 je podobný dalším, které se nacházejí jinde v Pavlových listech (Ř 1,29–31; Ga 5,19–21). První dva zmíněné hříchy známe již z prvního listu (1K 3,3), kde Pavel kritizuje závist a sváry ve sboru. Pavel má obavu, že ani při jeho třetí návštěvě nebude situace jiná. Říká: „Obávám se totiž, abych vás při mém příchodu neshledal, jakými bych vás mít nechtěl.“ A hned dodává: „A abych také já nebyl shledán, jakým vy mne mít nechcete“ (2K 12,20). Tím naznačuje, že místo přístupu

„tíse a mírně po způsobu Kristově“ (2K 10,1) bude tentokrát nucen „potrestat každou neposlušnost“ (2K 10,6).

Pavlovou hlavní starostí je, že členové, kteří „žili v hříchu“ se „v pokání neodvrátili od své nečistoty, necudnosti a bezuzdnosti“ (2K 12,21). Právě takové hříchy jsou totiž příčinou rozdělení v církvi.

Pavel se dále věnuje tématu církevní disciplíny jako nástroje k nápravě těch, kteří žijí v hříchu (2K 13,1–4). Lidská slabost není ospravedlněním pro setrvávání v hříchu. Vždyť každý, kdo touží po vítězném životě, má přístup k Boží moci (2K 13,4). Skutečnost, že se někteří členové v Korintu dopouštěli sexuálních hříchů, svědčí o tom, že Boží moc v jejich životech reálně nepůsobila. Pavel si přál, aby činili pokání a zažili moc, která vede k poslušnosti. Přísná disciplinární opatření byla pro něj až krajním řešením. Píše: „Modlíme se k Bohu, abyste neudělali nic zlého [...] ale abyste vy činili to, co je správné [...] Za to se také modlíme – za vaši nápravu“ (2K 13,7–9). Je to nádherná modlitba, ve které zároveň vyzývá, aby si sami nastavili zrcadlo a prověřili, zda skutečně žijí z víry.

Aplikace

Přečti si 2K 13,5. Co znamená žít z víry? Jak můžeš vědět, jestli z víry žiješ ty sám?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 11. kapitolu „Na hoře Karmel“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 143–154; OSU 54–58).

„Pán chrání svůj lid před opakováním omylů a chyb minulosti. Vždy se objevovali falešní učitelé, kteří prosazovali bludné nauky a nečisté praktiky. Opírali se o falešné zásady a jednali velmi přesvědčivě, skrytě a klamavě – snažili se, pokud možno, svést i vyvolené.“ (RH, 7. ledna 1904)

„Pán chce, aby naše názory byly zkoumány a podrobeny zkoušce, abychom si uvědomili, jak je nutné pečlivě zkoumat živé Boží slovo a ověřovat, zda skutečně žijeme z víry. Mnozí, kteří se hlásí k pravdě, se spokojili sami se sebou a říkají: „Jsem bohat, mám všechno a nic už nepotřebuji!“ (CW 36)

„Lidé přijímají bludy, i když je pravda jasně ukázána. Kdyby však své učení poměřovali Božím slovem – a nevykládali Boží slovo ve světle svých vlastních názorů, aby si je potvrdili – nechodili by ve tmě a slepotě ani by se nedrželi omylu. Mnozí dávají biblickým textům takový význam, který vyhovuje jejich vlastním představám; tím klamou sami sebe i druhé. Když přistupujeme ke studiu Božího slova, máme tak činit s pokorným srdcem. Je třeba odložit všechno sobectví i touhu po originalitě. Ani dlouho zastávané názory nesmíme považovat za neomylné.“ (CW 36.37)

Otázky k rozhovoru

1. Znovu si přečtěte text 2K 10,1–6. Jakou strategii volí Pavel v duchovním boji za Boží pravdu? Jakým způsobem můžeme tento jeho přístup uplatnit v našich vlastních duchovních zápasech?
2. Písmo nás varuje, že před koncem se objeví mnoho falešných učitelů, kteří se budou pokoušet svést lidi z cesty pravdy. Co může udělat váš sbor pro to, aby ochránil své členy před vlivem falešných učitelů – a to i těch, kteří mohou působit přímo mezi vámi? Proč je tato bdělost klíčová pro úspěšné naplnění poslání církve?
3. Proč Pavel považoval za nutné chlubit se dlouhým seznamem utrpení (2K 11,16–33)? Co v biblickém kontextu konkrétně znamená „chlubit se v Pánu“?
4. Proč je důležité, aby členové církve zkoumali, zda žijí „z víry“ (2K 13,5)? Jaký vliv má taková sebereflexe na praktický život křesťana?